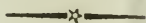

AD
Bunographiam Scandinaviae
Accessiones Novæ.

QUARUM
PARTICULAM PRIMAM

VENIA AMPL. FAC. PHILOS. UPSAL.

PRÆSIDE
MAG. JOH. HENR. SCHRÖDER

REG. ACAD. BIBLIOTHECARIO, HISTOR. LITT. ET ARCHAEOLOG. PROF. REG. ET ORD.
NUMMIOHYLACH ACAD. PRÆFECTO, REG. ACAD. LITT. HUM. HISTOR. ET ANTIQV. STOCKH.
REG. SOCIET. SCIENT. UPSAL. REG. SOCIET. SCIENT. ET LITT. HUM. GOTHOB.
REG. SOCIET. HISTOR. SCAND. STOCKH., REG. SOCIET. SCIENT. NIDAROS,
REG. SOCIET. ANTIQV. HAFNIENS. ET EDINBURGENS.
SOCIET. HIST. ET ANT. POMER. SOCIET. LITT. ET ART.
MITAVIENS. MEMBRO, NĒC NON SOCIET. LITT. ISL.
HAFNIENS. CET. MEMBRO HONORARIO.

PRO GRADU PHILOSOPHICO

P. P.

ANDREAS JACOBUS CNATTINGIUS

STIP. FLODIN. OSTROGOTHUS.

IN AUDIT. GUSTAV. DIE XI JUNII MDCCCXXXIII.

H. A. M. S.

UPSALIAE

EXCUDEBANT REGIÆ ACADEMIÆ TYPOGRAPHI.

HÖGVÄLBORNA

FRU HOFMARSKALKINNAN

SOPHIE ELEON. JENNINGS

FÖDD FRIHERRINNA ROSENHANE

Helgas Dessa Runor

Såsom ett Ringa Vedermäle

af

Förre Rosenhanske Stipendiatens

Vörndad och Tacksamhet.

HANDELSMANNEN

HÖGÅDLE

HERR JOHAN CARLSON

SAMT

HÖGÅDLA

FRU SOPHIE CARLSON
FÖDD WADSTRÖM

tacksamt tillegnad

af

A. J. CNATTINGIUS.

DOMINO COMMINISTRO

NICOLAO RYBÆCK

Præceptori Optimo

Sacrum

parte potissimum inferiori, incuria vel inscitia proh dolor! male truncatus est. Litteras vero evanidas, e schedis Mscr. Pasteris et Præpositi *Laurentii Hallmanni*, in Archivo Ecclesie Wadsbroensis residuis, restituere potuimus.

Nomina propria, quæ hoc in lapide offendimus rariora, cum Anglosaxonicis in Britannia mire conspirant et sese invicem illustrent. AITILHAUFË qui primus hoc in cippo occurrit, nomen habet quadamtenus consonum cum ÆDELŪAR, ÆDELNOÐ, ÆDELZIŪE, ÆDELŴINE cet. Eadem ferme valet observatio de iis, qui deinceps sequuntur, e. gr. SIKITIL: Anglosax. CRIMCETEL, VLFCETEL, ARNCETEL cet. SUNALR (quod sine dubio legendum SUNALFR, littera Runica ƿ oscitantia forsitan sculptoris omissa) ZVNOLF, ZVNVLƿ. Nec non ALAULFR: BEALDVLF, HEAFVLƿ, CRIMVLƿ, cet. in Nummis anglosaxonicis Æthelredi Regis et Canuti Magni frequenter obviis *).

II.

In prædio Täckhammar, parocchia Bärbo, Sudermannia.

INBIRI: RHINDI: NTHH: ÞHINI: ƿ: ƿIRI: *H: NTRÞ:
 THÞR: NTHN: INÞI.

* Cfr. Numismata Anglosaxonica in Numophylacio Academ. Upsal.

*Aubirn Raispi Stain þansi At Kari Han varþ Taupr
Onklanti (Inklanti) I Lipi.*

Aubirn Erexit Istum Lapidem Kari. Ille Fuit
Mortuus Angliæ In Liti.

Cippi Runic, quotquot sub N:o II. III. IV. heic sistimus, pau-
cis abhinc annis detecti sunt, quum ætate collapsa reficerentur ec-
clesiæ Råbyensis sæpimenta, ubi lapidum in congerie hactenus de-
littererunt. Jam vero migrarunt ad prædium adjacens Täckham-
marensis, ibique in luco amoenissimo collocati sunt. Omnes mi-
noris sunt moduli, ulnam unam cum dimidia vix superant,
de cetero a vulgatori lapidum Runicorum materia, quæ *Gneis*
sæpissime audit, diversi, scilicet lapide quodam tenui et rubi-
cundo (*röd sandsten*) excisi*). Cum vero Geologi affirmant,
hujus materiæ lapides non esse Sudermanniæ indigenas, ad fi-
dem pronum est, hosce lapides ex Ölandia, insula horum fe-
raci, fuisse huc advectos.

Primus eorum, a nobis sub N:o II. heic descriptus, non
uno nomine memorabilis, inscriptionem Runicam, in forma Cru-
cis majoris scite adornatam, habet, quam pag. V. delineatam
sistimus.

*) In Sudermannia Lapidem Runicum ejusdem materiæ haud
ita pridem observavimus in ecclesia Ytter Järna, ante foras.

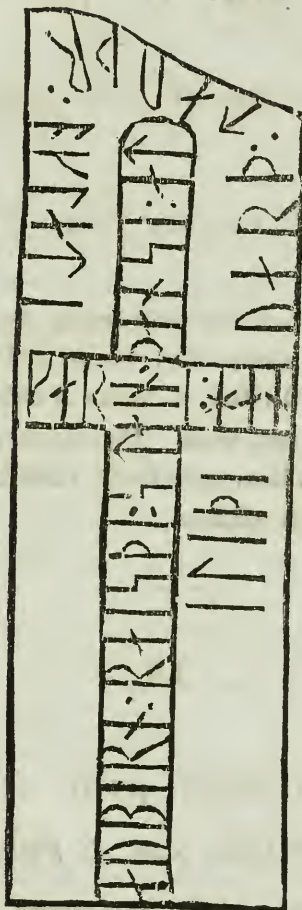
4

Peregrinationes, quas hic etiam cippus meminit, in Angliam *Anklant*, ᚠᚱᚱᚱᚱᚱ, *Inklant* ᚱᚱᚱᚱᚱ, *Oklant* ᚠᚱᚱᚱᚱ *) variis modis expressas invenies. Nostro in cippo ᚱᚱᚱᚱᚱ audit, quod, si ad compendia runarum frequentissima attendere velis, commode legi potest *Onklanti*. Iis non adversabimur, qui litteram ᚱ loco ᚠ osscitanter sculptam vellent. Alia etiam de causa hoc monumentum Runicum adcuratori examine dignum habeatur, quatenus non solum regionem indicat, sed etiam locum seu portum maritimum, quo hic infelix navigator fati concessit. Scil. ᚱᚱᚱᚱ, *i Liti*, quæ nisi nos omnia fallunt criteria, optime quadrant in *Leith*, portum Scotiæ famosissimum, ad ostia fluvii ejusdem nominis situm, et receptaculum Vikingis e Scandinavia navigantibus (*Westrwegr*) egregium ac opportunum. Unicum tantummodo habemus ejusdem commatis monumentum, scilicet Lapidem Smolandiae Runicum, quem meminit *Cel. Liljegren* in Runographia sua haud ita pridem edita**), memorie consecratum cujusdam Gunnari, qui obiit in urbe Angliæ *Bath*, ᚠ ᚱᚱᚱᚱᚱ, et a fratre suo Helgone in conditorium illatus est lapideum. Qui locus mirifice illustrat, ut obiter id moneamus, quæstionem illustrem de ætate ejusmodi monumentorum lapideorum, quibus Gothia occidentalis ante omnes superbit.

*) *Wormius* in Monum. 493: *Iklot*, ᚱᚱᚱᚱᚱ. Cfr. *Göransson*, *Bautil* N:o 1046.

**) *Runlära*. *Stoekh.* 1832.

Lapis Runicus Täckhammarensis. No II.

III.

Ibidem

... N: RINTI: NTH: TT: ÞDRI: ÞDRDÞDR: NTH:
NTDRYTH: ÞATH.

..... s *Risti Stin At Thuri Burupur (sic) sin Stur-*
man Guþan.

..... s *Erexit Lapidem Thuri Fratri Suo Naucle-*
ro Optimo.

Nomina Thuronis et Thoronis etiam in monumentis Anglo-saxonice promiscue usurpantur, ex. gr. ÐVRIM, ÐVRZTAN, ÐVRVLF qui et ÐOROLF in numo Æthelredi Regis, in Museo Upsaliensi adservati, audit. De cetero in hoc lapide prorsus evanuit nomen illius, qui fratri (ÞDRDÞDR pro ÞRNÞDR) hocce pietatis præstitit officium.

IV.

Ibidem.

ÞATHFI: NIPYDNR: *HTÞD: NTH: TT: ÞYTHFI:

Gunlifi Sigmunnr Hiaku Stain At Vikarþi.

Gunlifi Et Sigmunnr Inciderunt Cippum Vikarþi.

V.

In villa Bönestad, *Paroecia Helgona Socken dicta, Sudermannicæ.*

ΝΝΥΝΑ : *ΙΝΥΙ : ΝΤΗ . ΝΝΥΙΑ : ΤΝΡ : ΙΝΝΤΑ :

Sumur. Hauka . Stin . Sumir . Tup Austr.

Sumur Incidit Cippum Sumur mortuo In Oriente.

Ita comparatam nos haud ita pridem vidimus et examinavimus hujus lapidis inscriptionem, quam et meminit *Ol. Celrius*, et in Actis Litter. Sveciæ an. 1736 *) inseruit ad calcem aliquanto locupletiolem, qua probaret Sumirum istum in Oriente obisse, in urbe Asarum (:ΙΤΝΙΤ ΗΙΝ:) in *Tuna Aru*, quam tamen lectionem nec affirmare nec negare possumus, cum nostris diebus quotidiano conculcantium usu tritus est hic lapis ad ostia domunculæ scalæ loco positus. Observamus tamen, quod Rev. *Celrius*, iudex harum litterarum consummatissimus, non *εὐτόπτης* hanc lectionem admiserit, sed ex aliis communicatam suos in usus convertisse.

Nomen Sumuri de cetero cognationem ostendit cum ZVMERLID, ZVMERLEDI in numis Anglosaxonicis obviis, ut de lectione dubium non oriri possit, quamvis idem nomen bis repitum nos offendit.

*) Item *Sundler*, in Diss. de Nycopia. P. post.

VI.

In Paroetia Lista Sudermannia. In Annulo ferreo olim Januæ ipsius ecclesiæ affixo.

ΒΙΝΙΡ: ΝΙΚΟΛΑΙ.

Petir. Niculaus.

Petrus. Nicolaus.

Nominibus Petri et Nicolai, hoc in annulo obviis, nomina Patronorum hujusce Ecclesiæ forsitan indicantur.

In priori vocabulo Littera β sequiorem ætatem arguit. In posteriori vero Littera ρ pro τ usurpatum credimus.

